

Bornholms Regionskommune
Center for Natur, Miljø og Fritid
Skovløkken 4, Tejn
3770 Allinge
Att. Tine Kent Egedal

Bornholms Regionskommune
Natur, Miljø og Fritid
Natur og miljø
Katrine.Hoest@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

15. maj 2020

J. nr. 01.16.04P19-0078

Afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for vandløbsgenopretning i Øvre Samsing Å på matr. 66a, Klemensker

Bornholms Regionskommune har den 17. marts 2020 modtaget en ansøgning med tilhørende bilag for projekt om vandløbsrestaurering af Øvre Samsing Å på matrikel 66a, Klemensker. Projektet omhandler genåbning af en rørlagt strækning af vandløbet. Ansøgningen er indsendt af Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid ved Tine Kent Egedal som led i arbejdet med implementering af tiltag for forbedring af vandløbstilstand i statens vandområdeplaner.

Projektet er omfattet af Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven), bilag 2, pkt. 10 '*Infrastrukturprojekter*', litra f '*Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af Bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb*'. Ansøgningen er indsendt i henhold til miljøvurderingslovens § 18, hvoraf det fremgår, at bygherre før etablering, udvidelse eller ændring af projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2 skal indgive en skriftlig ansøgning til den myndighed, der skal behandle ansøgningen. Kommunen er myndighed.

Kommunen skal derfor foretage en vurdering (en screening) af, om projektet må antages at kunne medføre en væsentlig påvirkning af miljøet og dermed er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse (tidligere betegnet VVM-pligt).

Bornholms Regionskommune har gennemført en screening efter kriterierne i Miljøvurderingslovens bilag 6. Screeningen fremgår af vedlagte screeningsnotat.

Afgørelse

Bornholms Regionskommune har vurderet, at projektet ikke vil resultere i væsentlige (negative) miljøpåvirkninger og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse (VVM-pligt). Afgørelsen er truffet i henhold til miljøvurderingslovens § 21, stk. 1.

I afgørelsen er der lagt vægt på følgende forhold:

- At projektet tilsigter at forbedre forholdene i vandløbet med henblik på opfyldelse af miljømål
- At projektet ikke strider mod den planlægningsmæssige anvendelse af området
- At der ikke vurderes at være væsentlige negative miljøpåvirkninger af projektet
- At projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natur 2000-områder eller potentielle leveområder for Bilag IV-arter

- At projektet vil påvirke arealanvendelsen, idet landbrugsjord tages ud af drift, og muligheden for en rationel landbrugsmæssig udnyttelse af markerne omkring forringes, men at påvirkningens omfang og kompleksitet ikke vurderes at have en karakter, som udløser krav om en miljøvurdering (VVM-pligt)

Denne afgørelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for tre år, efter at den er meddelt, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om at projektet ikke skal gennem en miljøvurderingsproces. Bygherre skal derfor sørge for, at de nødvendige tilladelse og dispensationer efter anden lovgivning f.eks. vandløbsloven er indhentet før, at anlægsarbejdet af projektet igangsættes.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som ansøger har oplyst og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, der er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres i forhold til forudsætningerne, skal ansøger anmelde de påtænkte ændringer til kommunen, så kommunen kan vurdere, om ændringen udløser krav om miljøvurdering.

Projektbeskrivelse

Det anmeldte projekt har til formål at genåbne en rørlagt vandløbsstrækning på 70 m på matrikel 66a, Klemensker med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål i Samsing Å, jf. Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster¹.

Indsatsen er en del af Statens Vandområdeplaner (2015-2021) for Bornholm. Ifølge Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for vandområdedistrikter² § 5 er kommunen forpligtet til at gennemføre de vandløbsrestaureringsforanstaltninger, som er beskrevet i bilag 3 for Bornholm herunder projektet i Øvre Samsing Å ved Marevad Bro.

Projektet gennemføres af Bornholms Regionskommune. Arealet ejes af Lars Tolstrup, Ahlegårdsvejen 11, 3700 Rønne. Projektforslaget bygger på en forundersøgelse foretaget af COWI i 2014.

Projektet behandles også iht. vandløbslovens³ § 37, der omhandler restaurering af vandløb, samt kapitel 7 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering- og restaurering⁴.

Projektbeskrivelse fra ansøgningsmaterialet

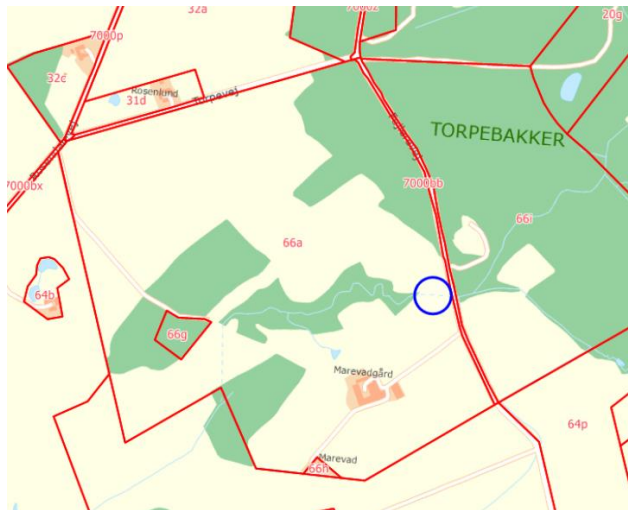
Den rørlagte strækning på den øvre del ved Marevad Bro løber tværs over en enkelt matrikel (66a Klemensker, Klemensker), der nogle år drives som en samlet mark, men i andre år dyrkes som to marker.

¹ BEK nr. 448 af 11/04/2019

² BEK nr. 449 af 11/04/2019

³ LBK nr. 127 af 26/01/2017

⁴ BEK nr. 834 af 27/06/2016

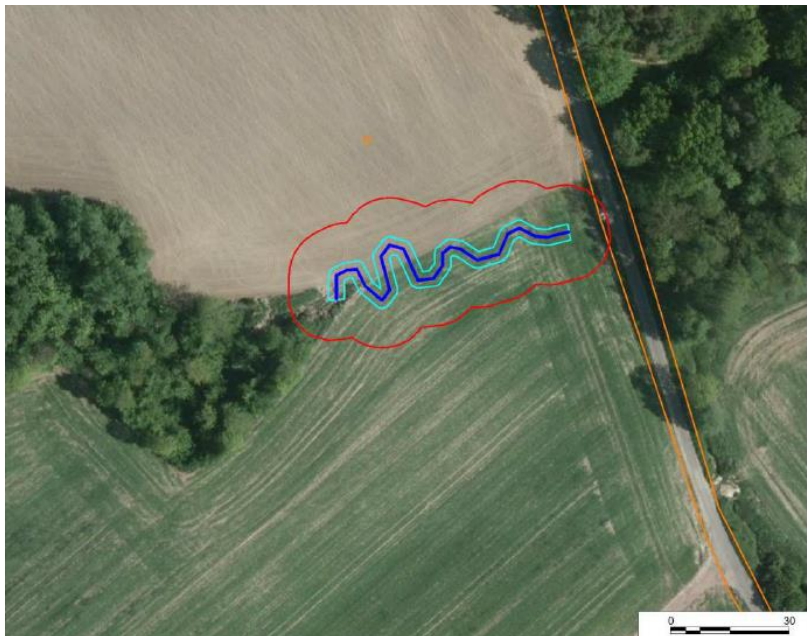
Figur 1: Matrikelkort der viser projektets placering med en blå ring.

Den rørlagte strækning er 70 m (målt fra brønden til udløbet) og har et gennemsnitligt fald på 13,3 ‰.

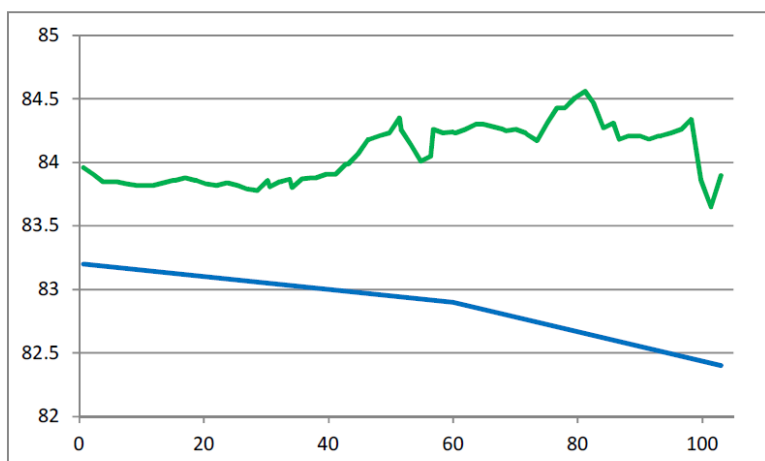
Terrænet er ret fladt langs den første del af strækningen, stiger så, hvorefter det falder brat til den træbevoksede slugt mod vest

Ved projektforslaget graves rørledningen fri, bortset fra en strækning på 8 m nærmest Fejlerevej, der bevares som overkørsel. Den nye åbne strækning bliver 103 m og får et slynget forløb, som tilpasses terrænet, således at de første 60 m får et fald på 5 ‰ og de sidste 43 m på 12,5 ‰. Der regnes med en bundbredde på 0,8 meter.

Forslaget til projektet ses på følgende oversigtstegning.

Figur 2: Billede af matriklen, der viser det foreslåede nye forløb (blå er vandløbets bund og lys blå er overkanten). Den røde streg angiver 10 meter randzone.

Figur 3: Længdeprofil langs det nye forløb (blå er vandløbsbund og grøn er terræn).

Vandløbets skråninger udføres med anlæg 1:1,5, men varieres i slyngene, således at ydersiden af svingene bliver stejlere (1:1) og indersiden fladere (1:2). Der regnes med en bundbredde på 0,8 meter.

Skikkelsen af strækningen vil være som angivet i tabellen herunder.

Tabel 1 Skikkelse på vandløbet, når det er genåbnet.

St.	Bundkote (m)	Bundbredde (m)	Anlæg	Bemærkning
0	83,20	0,80	1:1,5	Ca. 8 m fra brønd ved Fejlerevej
60	82,90	0,80	1:1,5	
103	82,40	0,80	1:1,5	Nuværende udløb

Vandløbet vil kun ligge ca. 70 cm under terræn på den første del, men ca. 1,50 m på den sidste del. Bredden af udgravningen vil derfor (ved overkant i terræn) variere fra 3,0 m på første del til 5,3 m på den dybeste del.

Vandløbsbunden erossions sikres med et lag bundsten og spredte større sten. På den stejleste sidste del øges stensikringen, og der opbygges 2-3 små styrt med højst 10 cm fald.

Det anslås, at der skal udgraves 450 m³ til det nye forløb. Denne jordmængde forventes delvist anvendt til fyld ved den opgravede rørledning, dels udjævnet på terrænet langs vandløbet. I jordmængden er indregnet, at terrænet reguleres mellem de sidste, tætliggende slyng, så slyngningerne kommer til at ligge inden for en lille "dal".

For at forebygge væsentlige skadelige virkninger for miljøet udføres følgende tiltag:

- Nedstrøms vandløb sikres ved, at gravearbejdet udføres i en tør periode, så der ikke ledes sediment videre.
- Vandløbet slynges for at bremse vandet og skabe mere fysisk variation i vandløbet, hvilket vil komme vandløbets dyr og planter til gode.
- Eksisterende dræn bliver ført ud i det åbne vandløb for at sikre afvanding af arealerne omkring.
- Dyrkningsfrie bræmmer på 10 m på hver side af det åbne vandløb vil mindske risikoen for oversvømmelse af dyrket areal.

Projektets miljøpåvirkninger

Bornholms Regionskommune har screenet projektet efter kriterierne på bilag 6 til miljøvurderingsloven, se vedlagte screeningskema. Herunder beskrives de væsentligste emner.

Projektområdet er beliggende i landzone. Projektområdet er beliggende inden for et område, som i kommuneplan 2013 er udpeget som 'interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser'. Samtidig er området også i kommuneplanen udpeget som 'særlig værdifuld landbrugsjord'. Projektet vurderes ikke at være i strid med den planlægningsmæssige anvendelse af området. Etablering af vandløbet med bræmmer omkring vil skabe en naturmæssig forbindelse mellem skovarealer øst og vest for den nu rørlagte strækning og dermed styrke den økologiske forbindelse i området.

Øvre Samsing Å er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ca. 1,5 km nedstrøms projektområdet er Samsing Å dog omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som beskyttet vandløb. Nærmeste § 3-beskyttede naturtype er herudover en sø beliggende ca. 205 m syd for projektområdet. Projektet påvirker ikke de beskyttede naturtyper.

Projektområdet er ikke beliggende i et Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område ligger 5,75 km i nordøstlig retning (område nr. 210: Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne). Projektet påvirker ikke påvirke Natura 2000-området.

Der er ingen fredninger, beskyttede fortidsminder eller beskyttede sten- og jorddiger i projektområdet. Den nærmeste fredning ligger 150 m vest for projektet.

Der er ud fra regionskommunes kendskab ikke registreret Bilag IV-arter eller rødlistearter i projektområdet. Der er tidligere registreret Bilag IV-arten løvfrø i søen beliggende ca. 205 m syd for projektområdet, men projektet påvirker ikke søen og dermed heller ikke søens potentiale som levested for Bilag IV-arter. Projektområdet er i dag dyrket mark og vurderes ikke at rumme potentielle levesteder for Bilag IV-arter. Projektet vurderes dermed ikke at påvirke Bilag IV-arter eller potentielle levesteder for Bilag IV-arter.

Projektområdet er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser, og Øvre Samsing Å har direkte forbindelse til det vigtige vandindvindingsområde ved Marevad, som er følsomt for både nitrat og pesticider. Åbning af vandløbet vil ikke påvirke grundvandskvaliteten eller grundvandsdannelsen i negativ retning og vil i sig selv ikke udgøre en risiko for kildepladsen, når der udvises påpasselighed under etableringen af vandløbet bl.a. i forhold til håndtering af brændstof. Det vurderes, at udlæggelsen af dyrkningsfrie bræmmer på 10 m på begge sider af vandløbet vil sikre, at der ikke ledes nitrat og pesticider med vandløbet til Marevad Kildeplads.

Projektet indebærer inddragelse af 0,24 ha landbrugsareal, som tages ud af dyrkning. Det er beregnet, at selve vandløbet (og skråningerne) vil optage ca. 400 m². Med tillæg af de 10 m brede randzoner vil det dyrkbare areal blive mindsket med i alt ca. 0,24 ha. Herudover vil projektet kunne påvirke landbrugsdriften på de to marker på hver side af vandløbet, idet de to marker efter genåbning af vandløbet ikke længere vil kunne dyrkes sammen, og passage mellem markerne skal ske via en 8 m bred overgang, hvilket kan forringe muligheden for en rationel landbrugsdrift af arealerne.

Som følge af terrænforholdene skønner kommunen ikke, at projektet vil give afvandingsmæssige konsekvenser for landbrugsarealet omkring, da eventuelle eksisterende dræn vil blive koblet på det åbne vandløb, og bræmmerne vil fungere som buffer i forhold til, hvis vandløbet går over sine bredder.

Kommunen vurderer ikke, at projektet vil have negative afstrømningsmæssige konsekvenser grundet, at oplandet til projektområdet er af mindre størrelsesorden (ca. 3,60 km²), og der samtidig er tale om åbning af en rørlagt strækning, hvor vandløbets dimensioner bliver større end eksisterende rørledning. Da vandløbet får

mere kapacitet som følge af genopretningen, vil eventuelle spildevandsudledninger til vandløbet heller ikke blive påvirket væsentligt.

Samlet er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at projektet ikke vil resultere i væsentlige miljøpåvirkninger.

Høring

Udkast til afgørelse har været sendt i høring hos ansøger og lodsejer i 14 dage fra den 28. april til den 12. maj 2020. Der er ikke indkommet nogen bemærkninger,

Bornholms Regionskommune har vurderet, at der ikke er nogen berørte myndigheder ud over kommunen selv, og der har derfor ikke været foretaget nogen høring af eksterne berørte myndigheder.

Offentliggørelse

Screeningsafgørelsen og det tilhørende screeningsskema samt ansøgningskemaet offentliggøres på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk den 15. maj 2020.

Klage

Der kan klages over screeningsafgørelsen for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. miljøvurderingsloven § 49, stk. 1. Miljø- og Fødevareklagenævnet er klageinstans.

Klageberettiget er miljø- og fødevareministeren og enhver med retlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsen er offentliggjort. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Du klager via Klageportalen, der ligger link til på forsiden af klagenævnens hjemmeside www.naevneshus.dk

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. For offentlige myndigheder, foreninger og organisationer er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Du kan få nærmere oplysning om gebyrordningen på klagenævnens hjemmeside.

Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning herom til den myndighed, de har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis sagen ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden for 6 måneder fra modtagelsen af afgørelsen.

Venlig hilsen

Katrine Høst
Landskabsforvalter

Bilag: Screeningskema